

Америка підносить до Німеччини свої воєнні претенсії.

ВАШІНГТОН, 26 жовтня. — Американський уряд припорушив підковиків Джеймсові Логанові, американському членові репараційної комісії, брати офіційну участь в міждержавній фінансовій конференції, що збереться в сльудачний понеділок у Парижі.

Департамент стейту пояснює тепер, чому він видає таке припорушення, яке видимо не годиться з його дотеперішньою заграничною політикою. Департамент пояснює саме, що на другий рік Америка буде мати право зажадати від Німеччини 600 мільйонів доларів, і тому американський уряд хоче докладно знати, як буде вестись допомога німецькому уряду.

ЗАМІШАННЕ ЧЕРЕС ОГОЛОШЕННЯ ПОДАТКІВ ЗРОСТАЄ. ВАШІНГТОН, 26 жовтня. — Замішення в податковий уряд, яке виконало через дозвіл публіци вглядати в податкові книги та розсаджувати, кільки податку платити котрийнебудь громадянин, не зменчується, але з кожною годиною зростає.

Передовсім ріжні податкові урядники ріжно пояснюють податковий закон, бо один дозволяють вглядати в книги публіци, а не дозволяють в газетарським репортерам зі страху що сесі податку вистіпа до своїх газет, а ще інші не дозволяють ні газетарям ні публіци. В одних податкових урядах шефи приказують підлягати самі урядникам, що вони мають сповняти свої обов'язки, а в других шефи лишають се на урядників та на їх відважність.

Словом, в шлім скарбовім уряді настала страшна суматоха. Навіть самий секретар (міністер) скарбу Мелон не знає, як вийти зі свого замішення. Він каже, що його починають аж міністер судивництва Стоун, як жерне з агаташій підорожжі по західних стейтах, бо він один може дати поважне вияснення закону.

КОЖДА ПАРТІЯ ПРИПІСУЄ СОБІ БУДУЧУ ПОБІДУ. ВАШІНГТОН, 26 жовтня. — Прінаміч посіданий тиждешній виборчий преамітійний агітаційний комітет з трьох великих політичних партій видає горчачий заклик до виборців, і кожда заповідає виборців по певну свою побіду.

Демократи кажуть, що вони вигрануть, бо републиканці розбіли, а поступові зберуть багато голосів. Републиканці кажуть, що вони побідять, бо народ не приймає фашинських терорій поступовців. Поступовці собі кажуть, що вони побідять, бо навіть консервативний схід схилється до них.

ПОСТУПОВЦІ КАЖУТЬ, ЩО РЕПУБЛІКАНЦІ ЗБИРАЮТЬ ТАЯНІ ФОНДИ. НЬЮ ЙОРК, 26 жовтня. — Сенатовий комітет, що веде слідство в справі виборчих фондів, відбуває свої засідання в день і ніч, щоби покінчити свою садибну перед виборами.

Адвокат Ля Фолета виступив перед комітетом зі заявою, що републиканці збирають для себе потайні виборчі фонди, про які вони не дають знати до публічного відома. Після його слов, републиканці рідшилися видати 500,000 доларів на кожний мільйон виборців.

ЗАВІЙ ВИБОРЧИХ СИМПАТІЙ ВАШІНГТОН, 26 жовтня. — Тринадцять п'ять визначних пранників та професорів видали публічний заклик до американських виборців, в якому закликають їх голосувати за Дейвисона, бо републиканські політики не можуть розвзвати міжнародного повоєнного замішення. Републиканці знова собі подають до відома заяву президентів 18 американських колегій, які завзялися за Куліджа.

УДАЧНИЙ ЛЕТ АМЕРИКАНСЬКОГО ВОЗДУШНОГО КОРАБЛЯ. ЛЕПКАРСТ, Нью Джерсі, 26 жовтня. — Воздушний корабель Шенандо вернув нині до своєї шпори, відбувши удачно дожену подорож до Тихого Океану, яка мала разом до 11,000 миль довжини.

На основі свого ату урядник департаменту флоту заявляють, що Шенандо не вступав під ніяким зглядом „Зі-Ар-Три“, котрий приїхав ведати з Німеччини.

ВETERАНИ ОБУРЕНІ НА КУЛІДЖА. НЬЮ ЙОРК, 26 жовтня. — Велике замішення серед ветеранів великої війни викликав звіт одної ветеранської організації, з котрого виходить, що організація платила Куліджові, що він був ше-віцепрезидентом Злучених Держав, по 260 доларів за одну патріотичну промову.

ВЕЛИКІ ПОГОДИ ЗА ПАЧКАМИ НАПРЕТІВ. БОСТОН, 26 жовтня. — Американські прибережні сторожі завадили нині трагичні удари пачкаря горілкою до Злучених Держав, коли вони захопили на водах Нової Англії 4 великі кораблі, а на них 103,000 бочок папітків. Крім свого забрали вони 7 моторових лодок, живиханих до пачкованих залькоголю.

Про подібне сирпінняне прогнібційної ревілі доноситься з манадієської провінції Онтаріо, де мінувшого тижня знова перейшла прогнібційна постанова, яка була віддана до порішення загальному голосованню народа. Першого зарез дня по сьому голосованню урядники захопили великі припаси горілки, яких вартість вахують на 100,000 доларів з верхов.

ФОРД ЗБИРАЄТЬСЯ ВОЗИТИ СВОЇ АВТА СВІТОМ НА ВЛАСНИХ КОРАБЛЯХ.

ДІПРОТІ, Мішсигон, 26 жовтня. — Фабрики Форда виробляють корабель. Онандагунію до сього біля по Великих Озерах, на воженні дати Форда на величю-американській річці Форд Амаз з членом побудувати шлу флоту для продажу своєї авті до світу.

ГІЛЕР ОСУДЖУЄ ПЛАН ДОРА.

ШИКАГО, Іллінойс, 26 жовтня. — Сенатор Гілер, поступовий кандидат на уряд віцепрезидента Злучених Держав, критикував острими словами план генерала Лоса, кажучи, що пцішло є удержати Німеччину в рабстві.

Кандидат промовляв тут на трох зборах до Імігрантів. Одні збори складалися переважно з Польків, другі з Чехів, треті з Німців.

НАПАДИ НА „КРЕСАХ“.

Дня 22. м. м. вечером дох незнаних бандитів напали на дім Сергія Демянчука в Бискупці, володимирського повіту і сплінураваши помешканця втекли. Узброєна банда злодеїв на 15 осіб, напала на дім мешканця села Мегіла в острижському повіті Мясинця. Підчас нападу убили бандитів Івана Кіроня. Дня 18. м. м. п'ятого бандитів, узброєних в крисі і ручні гранати, напали на дім Хаїма Педля в селі Віжній, ковельського повіту. Бандити перестрабні в мундури тюремної сторожі, забрали 400 зол. готівкою та гардеробу вартості 2000 золотих. Дня 10. м. м. вата Доманського напала в Любачевському лісі під Берестечком на касіера експлуатаційного лісу і забрали в нього 100 золотих. В тижже повіті напала та сама вата на куліці в Локач. Забрали її товар і убрания. В усіх випадках „поліції“ поліції виявився безуспішним.

НА „КРЕСАХ“.

Хоч границя польсько-радянська го густо обставлена поліцією та військом, встаети нема діла, щоби більший або менший відділ не передерся на територію Польщі.

До Луниці наспіла виста, що між 18. і 19. граничним степовом в лунищевому повіті передерся великий відділ, зложений з 50 людей. Повстала велика паніка. На поміч поліції приїшло військо з панцирними поїздам.

Вістка про зловлення отамана Каліненка показався неправдивою.

Польська рада міністрів, обговорюючи положення на „Кресах“ — обдумує ріжні зарачкі способи, між иншим заведевня вилкового стану.

НОВИЙ ЛАТИНСЬКИЙ ЕПІСКОП ДЯ ПЕРЕМІШІЯ. Папа іменував о. Анатолія Нова латинським єпископом в Перемішлі.

ОФІЦІАЛЬНА СТАТИСТИКА ПОЛІТИЧНИХ ВІЯЗНІВ У ПОЛЬЩІ.

Польське міністерство справедливости зарядило дня 25. серпня ц. р. одаривлений списку в'язнів, з якого мало виявляється, що на цілому просторі Польщі дня 24. серпня було в тюрмах 1410 осіб, заіпадувалих та засуджених в політичних справах. В тому числі було 1316 мужчин і 108 жінок. Що до національного подалу політичних в'язнів то поляків було 398, українців 294, білорусів 145, Жидів 497, Німців 16, Литовців 36 і 1 чех.

З НАД КОДНОН.

По пригранчійних селях розмістива польська влада ділї кадї „стражничкув цесельних“ — кадри обов'язком є, як вказує назва, пильнувати, щоби ніхто не вносил в державні аві не вносил до неї нічого, не оплативши шук. Дня 26. IX. ц. р. нісцько Комарницький, парубок з Гусного Віжгоро, якийска було, зається 50 яєць, в напрямі до чехо-словацької границі. По дорозі зустріч його стражники Деревський і, вистрілявши в крису, влучили в нього. Покли вибігли родичи (могло не тривати ніє години), „пшестини“ не жив. Коли перевези тіло додому, виявилось, що хлопця страфлений і догу з переду (отже не втікати!) а на клубках два величезні синики (від колбів або від чобота). Стражника за „мару“ пересенено о дв асела дашьше, а судоуольницька комісія до нині не була ласкава оглянути шук. Чекає мабуть, як тіло розложиться до шілковитого неспізнання.

УКРАЇНСЬКИЙ РАДИОКОНЦЕРТ В НІМЕЧЧИНІ.

„Функ“ міжнародній тижневий для радіотелеграфії і радіотелефонії, який виходить в Берліні, і подає програми концертів та рефератів для всіх європейських надавчих радіостанцій, повідомляє, що дня 9. вересня співак до океїнської опери теорет кенігсберської опери Руснак (українські народні пісні). Дня 16. м. в тійсамій пісні співав Руснак армії з опер „Міньон“ і „Гіголетто“.

ЕПІДЕМІЯ САМОГУБСТВ.

Останніми днями зазнавала львівська поліція кількянавіх випадків самогубств, причому більшість стонемених жіттем творять молоді дівчата.

ПОВЕРНЕННЯ АНДРІЯ НІКОВСЬКОГО ДО КІЯВА.

Бувший міністр У. Н. Р. Андрій Ніковський, що редагував якийсь час „Раду“ і „Нову Раду“ в Київї, тепер перебуває в Берліні і служить в українській видавничій Ориєнтаїта. На пропозицію Української Академії Наук повернутися до праці в Академії Д. Ніковський давно вже розпочав клопотання через берлінське радянське посольство про дозвіл повернутися на батьківщину. Цим діямий справа має остаточно розв'язатися.

„САНАЦІЯ“ РАДЯНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.

При санації радянських вищих научних заведевнь доходить не раз до трагічних моментів; про одні з них читаємо в „Таймсї“. Одні з них студентів, якого регулювання було більше чим певне, відповіли на ставлений йому питання: якого поліходжевія? — Такого, як тов. Чічерін, значить — шляхтич; який політичний погляд? — Таких самих, як тов. Троцький — соціял-демократ; віношення до алкогольа? — таке саме, як у тов. Рикова і Держжинського, значить — по; відношення до жінок? — таке саме, як тов. Луначарський... Чим скінчиться переслухання, часом не подає.

ВІЯНА ВІЯНІ.

В Берліні відбувся 23. конгрес паціфістів. З цього прогидо німецькі паціфістичні журнали оголошуди між иним та статистичне обчислення: Колиб Лудендорф забавав зробити перегляд убитих в останній війні, то така дефіцала, по 20 лютий в одному руді, тривала би 2 У пів місяця, а трупи убитих уставлені один коло другого, зайняли простір від Парижа до Владивостоку.

ТОПІЛЬНИЦЯ.

Зі ставу на т. зв. Франціві у Львові добуто тіло п'ятинадцятилітньої дівчини Владислави Салівської, яка пропала з дому ще в половині минулого місяця.

БАНДИТИЗМ НА ГОРІШНОМУ ШЛЕСКУ.

На позад під Врошлєвом напало дох замаскованих бандитів, які, під грозою революверії, ограбили подорожних до нинки. Оногод з бандитів завлено.

Французьке правительство вже готове признати московський большевицький уряд.

ПАРИЖ, 25 жовтня. — Правительство Ерріота постановило признати детально російський советський уряд. Сенатор Демоні, котрий переговорював з московськими представниками, одержав запевнене з Москви, що вона прийме французькі умови щодо признання.

З уваги на те Франція признасть большевицьку владу вже свого вітрака і повідомить про се большевицї. В признанню буде сказано, що Франція признає теперішнє російське правительство правно і його владу на всіх територіях, що прийняв її.

Одночасно Франція заявить, що приступити до переговорів з СССР (союзом соціалістичних советських републик), щоби привернути взаїмні правидні зносини; а зокрема щоби забезпечити доуги, які Росія визнає Франції, і щоби назначити амбасадорів.

Покіщо обчислено, що Франція домагається від СССР заоруту 18 мільярдів золотих франків. Амбасадором Франції в Москві має бути Жан Ерберт, бувший політичний редактор тугешньої газети Ле Там (час), котрий ставився прихильно до большевицї.

Большевицьким амбасадором в Парижі має бути Крісто Раковський. Говорять теж про кандидатуру швагера Троцького, Леона Каменева, але у се не вірять тут, бо, як відомо, він тепер є головним правителем Росї.

Ерріо, як запевняють, не дозволить большевицям навозити до їх амбасаді соток агітаторів, як се вони пробували робити в других державах.

РАКОВСЬКИЙ КАЖЕ, ЩО ЛИСТ ПІДРОБЛЕННЯ.

ЛОНДОН, 25 жовтня. — Представник російського советського уряду Крісто Раковський заявив, що голова „третього интернаціоналу“ Григорій Зиновєв не взнає листа до англійських комуністів із зазивом до приготавлення революції.

Сеї лист, як Раковський, підроблений. Се найкращий спосіб — назвати немилій документ „підробленим“. Але відки Раковський знає, що Зиновєв не взнає лист?

Та Раковський вірить, що всі та підроблюють, як большевицки чужі гроші (польських). Впрочем, він гадає, що Зиновєв має малку розуму і не допусає, аби 15 англійських комуністів могло зробити комуністичну революцію в Англії.

БОЛЬШЕВИЦЬКА НЕЛЬЮАЛІЯ.

БЕРЛІН, 25 жовтня. — Тутешня комуністична газета Роте Фане (червоный прапор) помістила відозву „третього интернаціоналу“ з Москви, підписану його головою Григорієм Зиновєвом, в якій він визнає німецьких робітників, щоби стояли в тісних зносинах з „революційною армією“ російських комуністів ради організавання революції“.

Німецькі урядовці вважають, що се большевицька нелюальність супроти Німеччини, з якою підписана признау угоду, одначе, як кажуть, німецьке правительство не буде ізза свого спорти з большевицям.

ДЕ ВАЛЕРА ВЖЕ НА ВОЛІ.

ДАБЛІН, 25 жовтня. — Провідник ірландських републиканців Імон де Валера просидів одну ніч в арешті в Остерї, а сьогорня рано його охстерська поліція відставила на залізничну і відправила до границі Ірландської Вільної Держави, відки він вже прибув сюди.

В НІМЕЧЧИНІ ПРИВЕРНЕНА СВОБОДА СЛОВА.

БЕРЛІН, 25 жовтня. — Президент Еберт відканав лишні виймовий стан в Німеччині, який був кілька літ. Сим він привернув свободу слова.

НЕПЕВНІ ВИГЛЯДИ.

ЛОНДОН, 26 жовтня. — Англійські вибори в сю середу, Агліта вже розгорілась надобре в усіх політичних групах, але жадна з них не певна про висла виборів.

НОВА ПОЗИМКА ДЛЯ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 26 жовтня. — Тутешні газети повідомляють, що Франція затягне нову позицію в Америці через Дж. П. Моргана з суми трох мільярдів франків (\$160,000,000).

ХОТЯТЬ СКАСУВАТИ ШЛЯХТОВСЬКІ ТИТУЛИ.

ПАРИЖ, 26 жовтня. — Правительство Ерріота приготувало законопроект про скасування шляхтоських титулів у Франції.

ЛЕГКІ КАРИ ДЛЯ МОНАРХІСТІВ.

БЕРЛІН, 25 жовтня. — Німецький суд присудив легкі карі членам тайної військової монархистичної організації, котра стреміла до повалення молодого німецького републики. Об'язковані одержали кару по кілька місяців арешту. З почну сеї тайної організації убито Ербергера, Катенова та інших републиканських та ліберальних провідників.

БЕРИСТОФ КИДАЄ ПОЛІТИКУ.

БЕРЛІН, 25 жовтня. — Бувший німецький амбасадор у Вашингтоні граф Беристорф вже не нахлюде до німецького парламенту (райхстагу) і, як кажуть, вже загалом укавляється від політики.

СТУДЕНТИ ПРОТИ ЖИДІВ.

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 26 жовтня. — Серед тутешніх студентів в останньому часі поствала знова велика ворожнеча проти Жидів.

ПІД ОСІНЬ І ЗИМУ.

Зближається осінь, і за нею прийдє і зима.

В осені і в зимі українські товариства будуть улажувати вистави ріжних штук, і пригтовлятися вже зачати набори. — Тому дитище по найновіший цінік до Книгарні „Свобода“.

ВИЙШЛА В ДРУКУ ДАВНО ОЖИГУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

з інформаціями в українські мові з додатком другий цікавих відомостей.

ЦІНА 10 ЦЕНТИМ

Замовляти разом з гришкою книжкою на адресу: „СВОБОДА“, 48 Grand St., Jersey City, N. J.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
 "FOUNDED 1893"
 Published daily except Sundays and holidays,
 at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
 Created by the Ukrainian National Association, Inc.
 Edited by Editorial Committee.
 Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
 Certificate of mailing at special rate provided for in Section 1103
 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПОДРОБНЕ ЦЕННИК	
One year (12 issues) \$ 7.00	На рік (12 випусків) 7.00
Three months (3 issues) 2.00	На три місяці (3 випуски) 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В іноземні країн та в Джерсі Сіті:
One year (12 issues) \$10.00	На рік (12 випусків) 10.00
Three months (3 issues) 3.00	На три місяці (3 випуски) 3.00

Важкою умовою є надіслати 10 центів.
 За оголошення редакції не відповідає.

В Канаді надіслати вислати гроші крім на т. Foreign Money Order.
 В Україні надіслати: 498 Montgomery, Ry. N. B. Canada: 1838 Montemayor.
 Адреса: "СВОБОДА", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЗНАННЯ — ТО СИЛА!

(Оригинальні дописи до "Свободи" в Нью-Йорку)

III.
 „Кобзар” — це річ велика і могутня, і ледви-кожній рації може таку книгу, котра би обіймала в такій мірі всі його боги й надії, котрі він давав йому таку назвичайну опору — будуче — як власне ми, Українці маємо в „Кобзареві”.

Коли би не були тепер власні розкриті та прибиті, то ми б були певно чого тямати не могли, а тільки зрозуміти б, чому українці у Швеції, Швецію його величаво „Сну”, Бо впрямі — хто-ж нам закупає цей новий обходіть? Чи була в Україні — бодай які проби, щоб відсвяткувати його? А найкращим обходом ювелирним було би мабуть такий прямо нове видане цієї поети особним метелком над Європи це було очевидно додати до чого твору також і повення відповілі так, щоб й кожній малоратинній член нашій наші його добро по-розуміти та відчутти.

Але ми цієї здавалось-б цілком ясній річч, не зробили, як і не зробили багато, много інших річч також цілком ясних самих-собою і зрозумілих.

А може ми — і це би було щось страшного — прямо ще не досорди до „Кобзаря”, може ми еше не є достойними його? Колиж би факти нашого громадського життя і справди на щось такого показували, то хоч і як страшним ударом для нас було би ствердження такої сумної дійсності — то остаточно і тоді не було-б це ще потреби поводити справу в розумку, коли щось потрібного для нашої нації, то це ще не доказує так має, і на далі бути, і що справа взагалі пролігла. Не треба національних справ оцінювати за становища тих ніколи-одиночки, що зветься чоловіком. Ані Чернецький, Више-вський, ані Ренатський, ані Петро Первий, ані Стемковський цілою нашою наші виврати не могли, хоч і як много їх членів вивугили. Один чоловік — це лиш мала кількість того великого організму, що зветься нацією. І тому на справу наші нам треба дивитись більше „sub specie aeternitatis”, під кутом, поглядом вічності. Не всімо-же бути сповнені вже за часою життя, але ми маєм таку для нашої працювати, немов би то ми й самі малі цілі вжити, тай-це самі малі любові-вочами нашої праці, котрі вона може аж за сто років чи еше пізніше вивести.

Одиним словом — коли вже й справді сталося чудо і поміж масу рабів та підніжжя чужого панства впаів з неба таліт ясній метеор як „Кобзар” — то є завдання тих членів нашої суспільності, що й самі болязо-м відчувують та наші страши національні звинувачення і є причиною нашого поробочення та невдач наших вивинувачень проб є завданням їх: старатись о те, щоб той метеор не згас і не потух в болоті рутенської чи там — малоросійської мізерії.

І тому не може вже сам „Кобзар” бути алком на всі наші слабости, не може бути доради-ником у всіх можливих ситуаціях нашого суспільного життя.

Він не є виміст лексикону, котрий вивбухнені на пам'яті — робив би вже всі дальші ступі, дивиниші і неперотинні. Ми не можемо ставити на становищі того польського судії-шовініста в Галичині, котрий показуючи на українську три-літню Сенкевича сказав: „Мне ніяк венней не потешба читати, мне-то вистарити на ціле життя”.

Чим більше буде знати наш народ — тим він буде сильні-шим, тим краще, тим трудні-ше буде відомості його покони-ти. І не відомості не лиш ді-тих народних мислей і Рідного Краю, але і до тих турб і соці-альних в Україні. Державні та Рідні та в Канаді, а вже передовіти те нещасливий

динський як має дальші п'яни що до розширення діяль-ности „Просвіти”: — Тут на-лежить передовим установле-ню учителя народної освіти, опла-чуваним товариством а тим сам-им ні від кого незалежних. Вони, розніжені по-цілій на-шій землі малиб за обов'язок служити радою, зв'язаними та допитомою. Вони би вистави-ли просвітний рух у відповідні русло, та кирмували його. Во-ни подбавот, щоб скрізь ступували читальні і читальні кі-мнати, вони подбавот, щоб до-дні курси та виконавці в про-світній роботі діли кадри лю-ди на місцях. А коли буде так організований край, тоді вс-ека робота діла, бо німаєме-бе кому провадити в житті класи та плани головного То-варства. Товариство вдуме че-реш відкривати вдува курсів для неграмотних — викоринити цілковито неграмотність зпо-між нашого народу а згодом заложити курси заочної осві-ти на взір американських.

Що до видавничих „Просві-ти” то в нашу чергу — по-думи в Галушинській — треба видати для народа книж-ки з різних ділних знаній і ріжкової радю, а дальше по-роджувати такі видання, як „У-країнська письменність”, Істо-рія української літератури М. Возняка, видати популярній „Енциклопедичний словник” (лексикон) і таке инше.

„Дуже важною реформом, я-ку він цієї реформотий органі-затор є маршані (попівни) бібліотеки, котрих є вже тепер сто комплектів, а буде незадо-вуч еше більше. Іх пушено в рух доперва І. Вересня цього року. Така мандринна бібліотека обіймає дідрані комплекти ріж-них книжок, котрі запаковані в гарні скринки мандрують від читальні до читальні, а за до-оплатою 20 золотих за два мі-сяці. Потім чак мандрює та скринка з книжками в друге місце сповняти свою культурну місію. Ось таку роботу сповне-на, такі плани поставив собі стара краєва „Просвіта” перед собою і ззаєса ніхто не запер-чить, що є це краєва ініціатива, котра заслугою на як най-більше перепете з боку амери-канських земляків.

І тут підступи мушу два важ-ні моменти.

Не забуваймо передовим на-ше, що „Просвіта” не може в цілій обсягності розширити своєї діяльності на другій по-за-галіччій землі під Польшею. — Польська влада не позваля-ла на Волни і т. ин. оснувати філії львівської „Просвіти” та читальні в її статутях. — По-винні ставити впрямді з великим трудом „Просвіти”, — але са-мостійні.

Полки роблять так впрямі з другими галицькою, як впр-ямі „Укр. Товариство Пелаго-гичині, бо боються, щоб „га-личинська зарева” не розшири-ла на другій укр. землі, зособна на-такі як Холмщина, присічена на-шими згори до „экзотамусов” (Навіть її нужденні зако-

РАБСЬКІ ДУШІ.

Праска студентська газета Національна Думка пише з приводу більшовицьких виступів проти організованого українського студентства таке:

Один з найстрашніших наслідків, які приносять зі собою довголітнє поневолення народу, є затрата національної гідності зі всіми діхними сторінками, які зі сього випливають, — головно з бездіяльності і беззапертності. Це внутрішнє недовігання національного організму і головно переко-нано до його культурного і політичного визволення знів чужо-нього юртва і шкідливо йому більше ніж сама агресивність ворога. Брак національної гідності являється причиною, що національний організм видає за себе кожодяку більшу або меншу складність перекінюючи себе в саботажі-труста, а яких ні сімлою, другі несподом діють на шкоду національ-ним інтересам, та ослаблюють його відпорну силу супроти ворога.

І коги гнаємо в нашу Історию, то побачимо нагадно, що ворожий нагнет на наш земляк удавав лиш тоді, коли ворог втручався в саміх нас свідомих як нещадними союзників. Не стало-б місяці вчислати імена всіх тих одинач, які втручались в ради особисті нажикн чи амбіції виходили в боюшкати з ворожнми силами і робивачи вступали в фронт, притюговали грунт для окупації ворогам рідного краю.

Ся трагична сторінка нашої національного життя тгнетесь червоною ниткою через цілу нашу Історию. За се на-мінько не удавалось покороутувати такою помічю чужо-на-ціонного елементу, бо вони як державні нації не проявля-ли того психологічного рабства.

Чи можна сказати про народи в Україні, головно Рос-сія, що вони прихильно ставились до зманг українського народу в будованню української держави, оскільки вона діє-мо мала бути такою? Ні! Провини, своїми вступами вони ставали на кожодому кроці вилітати української державності. А чи удавалось нам позискати чужо одного поляка в склад Української Національної Ради в Галичині? Також ні! Ми не бачили між ними ні Кошовицького, який підготовляв моральний ґрунт для полків Муравйова, ні Дікович, який пропонував „Бра-тання” двох „братніх” народів коштом реґуляції з найвищо-го національного права.

ВАЖНА БОРОТБА.

Рівночасно з агітацією президіяльних виборів ведеться тепер в Америці ще одна важна політична боротьба. Є се боротьба за поправку американської конституції, та, щоб федеральний конгрес у Вашингтоні не смів видавати закони про літчу працю по фабриках а усіх стейтах. Се боротьба так само цікава, як боротьба за президенту. І вона також повночак.

Цікаво передовсім те, що протини цієї поправки газети, як вломо, представляють інтереси фабрикантів, уживають якраз сього часу, коан кожний занятій виборами, для агітації проти конституційної поправки про літчу працю. Все се одно вказує, що вони хочуть хитро й непомітно переначука-ти в американську публіку ворожнечу до сього потрібного закону.

Вкинається в сій агітації всяких способів. Нема такою застаралою оружжя, якого не вигадували оборонці капіталістичних інтересів. Пишеться, очевидно, напердо, що така поправка зробить страшний переворот, вона поправка не зроби-ти більше понад те, що перенесе на конгрес право, яке досі мали поодинокі легіслатури стейтів. Пишеться з одного боку, що така влада небезпечна, а зараз пишеться, що вона непо-трібна, бо поодинокі стейти її добре вживають і добре бо-ва за діти дбають; — хоча декотрі стейти, як, приміром, Луїзіана, Північна та Південна Кароліна й Джорджія досі еше й п'я-чене в черевку не кинули для закорони дітній перед тяжкою фабричною працею. Пишуть ще далі, що який конгрес таке право дає, то він зараз ухвалять закон проти літчої праці, а наслідком його мільони дітній пладуть на вулицю; хоча конгрес проти літчої праці не маюч на цім п'ялати їх на вулицю, але звільняти їх від тяжких та небезпечних робіт у майрнх, при газах, у димках, на рухомих елевейтерах. Замікають також, що конгрес може забороити фармерських дітній виганяти корови на пасовисько або збирати ягоди з городів. Словом, наводяться всілякі страши, а неможливі страши, щоб німи заважали людям, а задалішні заганяли до агітації проти сього попитного закону, — хоча хвалять розваги вистарити, щоб побачити, що коли треба боїтись таких страшних мож-ливостей від конгреса, то треба їх теж боїтись від вського за-конодатного тіла, і коан з тієї причини не треба давати конгресу влади щодо літчої праці, то треба хіба замкнути всі конгреси, і легіслатури, і місські ради.

Наконець, немовби на доказ, що боротьба перейшла вже зовсім з площини здорового розуму та перенулася на площину крайного безглузддя, велика багатомисря фабриканти-ська газета, „The Manufacturer's Record” заворогала так, як горворить літчає люди сотки літ тому назад. Почала вона якляти своїх читачів нічим иним, лишень пеклом і чортом!

В одній з останніх своїх чисел вона закричала: „Батьками пропонованої поправки до американської кон-ституції є соціалісти, комуністи й більшовицькі... який со по-правку прийняти, то сим зробилено найбільше діло для пекла, яке колинебудь тут для людю зроблено. Вона перемінляла мільони людю у віку до 18 літ життя на лінохві фізично й умо-во, і так перемінляла їх на справдішній чортівській варстат.

„Одна річ може запобігти прийняттю сього закону, а то активна, невпавна робота зі сторони кожоді людини, яка розу-міє руйнууючу силу сього закону і котра хоче вратувати мо-лодіж будучих поколінь від морального й тілесного занепаду під панованням сього чорта”.

І без політичного досуду можна побачити в сьому серед-ничному рудяночому чорті і пеклом страх людини, які бачу-ть, що він відбирається власть. В своїй невтішній русонці фабрикантська суспільність вилаяла соціалізм і комунізм і навіть католицьких священників, протестантських проповідни-ків і жидівських рабів, які хоча звичайно не вступають за робітничими інтересами, недавно бачились применити ни-ми осудити через свої центральні організації літчу працю як шкідливу дію морального й тілесного розвою будучих по-колінь.

НА РОДНІМ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Рідна Школа в Зеленому Українці класче о поміч! Поміч потрібна негайно!
 Як помігати?
 Нехай кожде українське товариство в Америці на най-більшому мітингу ухвалять від себе допомогу в сумі від 5 до 25 доларів і зараз вилучає на Рідну Школу до Обеднання.

А кожодій свідомий Українець в Україні нехай відше НЕ-ЗАПЛАЧЕНИИ досі народній податок за 1923 і 1924 до Обед-нання, а суми 6 доларів.

Тоді Обеднання вилуче зовсім вистарчоую допомогу до старого краю на українські приватні школи і на оборону сіх шкіл усіми можливими способами.

Список імям до Обеднання за адресою: OBYEDNANNI, 447 N. 7th St., PHOENIX, PA.

тамошніх мамин” (на щасте — не всі вони такі), що кажуть про свого сина „дітило йому придатися тут, руска мова”. Просвічена жінка ще ні коги не склала, а хоч і як соромно нам до того признатись, але Львів від нас в р. 1918 відбра-ли такі патріотичні львівські Польки: вони то нагородили деяких протитних діячів крестом (котрі переді люди могли вдержати в слабих се руках), а то на смертні жите боронили тут „до дого „полоскції Львова”, але доки соціал-патріот Піндусський не надіслав їм воєнної помічи.

Як оповідають нам ті, що побували в Америці, а потім до Європи вернули — то навіть в Москвілі, що в Америці живуть, справа просвіти вище стоїть як у нас; вони працюють наприклад дуже сильно при по-моці вейрчих курсів, і се між ними має також причиняв-тись до того, що наші „Мало-росси”, які заблукали в Америку, горнуть більше до ро-сійських організації, як до українських, утворених Галичан-цями.

І тому треба нам і в Ріднім Краю і на вліршій волонти і потроїти нашу просвітну діяль-ність.

Роботу нашу треба, що оче-видна оперти на тім, що ужи-ває а є передовим старе краєве а заслужене товариство „Про-світа” у Львові. В великі маси ріжних брошур, календарів та ріжних творів наших класиків кинуло нове вже між нас на-род, але до того всег еше замало. Шо найгірше стоїть власне те-пер (не „зарар”) в краю напів-решкодні: пописуванню нових членів для того товариства, — то та сумна обставина, що під впливом фальшної державно-економічної „господарки” Поль-ки на шарод чимраз більше відіє.

Але послугою лише виводі самого голови „Просвіти”, так заслуженого на просвітнім пози директора Михайла Галу-шинського.

В інтерв'ю з одним нашим краєвим газетником сказав він на питання що може причини-ти до доходів „Просвіти” ось що:

„Одно тільки: Як найбільше число членів Головного ТОВА-риства. Але ділних членів! Та-ких, що себе членами почувачи-ти і забувають заплатити річну вилкачу у сій час, то знач-ить І. сичня кожодого року. Продають! Колиб на 8 мілью-нів Українців в межах Польції Товариство мало вже 300—500 тисяч таких ділних членів, — то як коми одержувало воно на початку кожоді опору і що можна би за ті гроші зроби-ти навіть тоді, коли членів-ська вилкача йніома би тільки пів золотого, як було еше раніше. Не могу не згадати вам при тій нагоді і про американ-ських членів Товариства.”

„Видкажи для наших членів в Америці виносила один до-ляри. Дожиків 1923 р. „Просві-та” дуже користал з тих вилка-чів, бо оплат за переслаку-чинок виносила 10 центів, а 90 центів лишалось за грамо-ту, календар і книжочку, які вивозились кожодімою людиною. Та діло веленя вліршній-ного франка, а далі і золотого — почтова оплата так підско-чила, що для Товариства ли-шалось тільки 50 центів, які не оплачували однак грамоти і книжко. Тому то Товариство зривалося піднести асоду членської вилкачі для амери-канських членів на півтора до-ляри. Думаю, що те зовсім не відстрашить наших братів з А-мериці вписуватись в членів Товариства та платити річну вилкачу, ніж на американські відносини, а вліршнійюю. — До-кині сервіти на р. бумажний одмак лише 825 американських центів.”

В дальшій часті своєї впо-відповіді директор Товариства

для меншості — не від-носять як до Холмщини.

А тепер друге:

Ані „Науко-”, ані „Науко-ве Товариство імени Т. Шев-ченка” не дістають від поль-ського уряду субвенцій; які ті товариства перше від австрій-ського уряду, згладно від львівського союму — дістава-ли, але все таки були, та при-чинились до удержання цих товариств, а зособна їх видання.

Тепер ось то видають і то-варства мусять опиратись ви-ключно лише на свої власній суспільності. Тим більшем от-же, обов'язком американської і-міграції є — попірати всіми силами ті товариства. Вилкада до „Просвіти”, тих 1% 1/2 рад на „Просвіти” — це сума невелика, а впрямі це не буде навіть дарунком, бо за се дістає чак калюларі, книжочки та членську грамоту.

А як би це не навіть і дару-нок, то чим може був би се гріх проти св. Духа-Галадо, що і найпожибніший христинні це-го не скаже.

Просвічений народ, народ, що прийшов до пізнання себе самого, та до пізнання своєї історії та теперішнього свого по-становлення — той народ не знесе неволю, не знесе чужого п'я-новання над собою. Ті найхоті з Рутенції себе не потішає: „Го?го? То ще дуже далеко до того, щоб українці наш народ, такі членський, великий і став просвіченими.”

І Галиа мала ще велику силу адральбетів коли її сини в кровавих боях боролись за її нія? (Навіть її нужденні зако-

що?то, щоб тих просвічених та освідомлених було як найбільше, і щоб героїв готових житте своє положити за свободу Вітчизни було як найбільше!

Не найбільше робила вивольоні революції, а меншість; найбільше лише користала по-тім з жертв принесених народ-ними мучениками на жертвен-ному Вітчизні!

Але власне — чим більш будуть круги об'ягні національ-ного просвітою, чим глибоше во-на сягне в глуб народа, — тим більше і тим завзятішим буде народ видивляти з себе народна маса і поставити на сцені всесвітньої історії.

Тому то є ширине просвіти одним з перших завдань кождо-го чоловіка, що рад би пі-тисти свій народ а поповнити, а своєю вірою звільнити з во-ржнми пут.

Я подаю тут докимо лише два способи ширени просвіти між нашими земляками в Аме-риці, і вірю, що ті способи можна згладно легко пере-вести в житте. А коли хто знає еше й інші способи — то гар-но! Ний їх уживає, коби лише діло було. — Для звольнення порабоченого, народа знів чужого пановання треба сили. А коли-ж силу дає знання, то най-живе знання! Най живе просві-тання!

Др. Кирило Трильовський.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЯТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧИТЕ В У. И. СО-ЮЗИ СЕБІНАС.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Смерть і нещастя не тра-тять нагоди. Не тра-тять і ви. Обезпечіть в у. и. со-юзи себе нас.

Найновіші Книжки зі Старого Краю

До Харизматичної української правди партії.	10
В. Андрійський.	10
Під комуністичним пануванням.	10
Х. М. Збірка оповідань. Бандурст.	10
Немаючий Нарис. Б. Делівер.	15
Поема (оповід.) М. М. Білецького.	15
З мемуарів. Т. П. В. Андрійський.	50
Українська література юва в правозі.	10
Смелі. Товариство Т. П. Котляревського.	25
Наталія Полтава і м. Теорі. Т. П. Котля-ревського.	25
Великий сніг в його знаменю.	2.00
М. Л. Дорощенко 150, в гарній оправі і пі-сню попуту з вартою Славянської.	2.00
Славянський сніг в його знаменю.	2.00
Миття в вільнощині на Радській Україні. І.	20
Терасиновий.	20
Микола Прохорчик і м. Теорі. О. Стороженко.	45
Микола. І. Шевченко.	1.50
Поема (оповід.) М. М. Білецького.	1.50
Нарис. Теорі. Т. П. В. Андрійський.	50
Голод на Україні. З 30 образків. І. Голуб.	50
Монет.	50
Великий сніг в його знаменю.	50
Лобка та кобзареві. С. С. С.	35
Національне економічне. Е. Каме.	15

